

Entrevista a...

Gabriel Caldentey, secretari general de l'STEI entre els anys 2008 i el 2016

Montserrat Nadal,
coordinador de Pissarra

La teva arribada al càrrec coincideix, en molt poc temps, en l'esclat de la crisi...

L'any 2008 es produeix l'esclat de la crisi del sistema capitalista dominant arreu del món que, a l'Estat espanyol, té com a conseqüència la implosió de la bombolla immobiliària i una fallida total del model d'economia especulativa que s'inicia amb una crisi que esdevindrà sistèmica amb els bons escombraria en els Estats Units. Aquest fet, que es contagia ràpidament a tot arreu, suposa un dèficit brutal dels ingressos fiscals dels estats.

De quina manera varen reaccionar els Governos, entre els quals es compta l'espanyol?

En comptes d'optar per l'economia productiva i per enfortir els mecanismes reguladors dels estats, els responsables polítics decidiren afeblir l'estat del benestar i fer pagar els estralls de la crisi a la majoria social del país. Es rescaten els bancs, amb milions d'euros que no seran retornats a les arques públiques; però es fa cada cop més evident el dèficit social, amb retallades molt greus a les prestacions i als ser-

veis educatius, sanitaris, o a la Llei de Dependència.

De tot plegat, els sindicats no en varen sortir gens ben parats...

En el camp laboral i sindical, assistim en molt poc temps a una pèrdua de drets d'unes dimensions considerables, amb un augment molt preocupant de la taxa de desocupació. A més, des dels poders econòmics i polítics, assistim a una deslegitimació i criminalització de les organitzacions sindicals i polítiques que havien de fer front a aquesta ingent ofensiva.

L'STEI va participar en totes les accions que es varen convocar; com per exemple en contra de les dues darreres contrareformes laborals, en les dues vagues generals que es varen fer els anys 2011 i 2012. La situació de pèrdua de drets era tan gran i la contestació social a aquestes mesures antisocials va ser tan rotunda que es va constituir, a Mallorca, el Consell de la Societat Civil de Mallorca per tal d'articular les respostes a aquest atac a l'estat del benestar de les Illes Balears i del conjunt de l'Estat espanyol.

D'aquesta època és també el naixement del que s'ha conegut com a 15M...

En els darrers temps del mandat de Zapatero, el maig de 2010, es comença a produir una crisi de la representació tradicional de l'esquerra, quan el Govern del PSOE posa en marxa les primeres mesures de retallades de la despesa pública, per mandat de la Unió Europea. La ideologia dominant és el neoliberalisme, interessat a afeblir les estructures de totes aquelles organitzacions que li puguin fer front. El model bipartidista, tant de partits polítics com de sindicats, queda molt tocat i es veu com quelcom esgotat; i aquesta manca de representació que molta gent pateix i denuncia afecta per igual totes les organitzacions, també aquelles com l'STEI no havíem tengut res a veure amb la gestió d'aquesta crisi. Pagam justos per pecadors.

El món educatiu viu durant molt temps els atacs de la LOMCE, a l'àmbit de l'Estat, i la implantació del TIL a les Illes Balears. El català deixa de ser un requisit per a accedir a la Funció Pública. Varen ser temps de molta resistència...

Sí, la veritat és que varen ser uns anys de molta lluita, amb fronts oberts tant en l'àmbit estatal amb la LOMCE, com en l'autonòmic, durant la legislatura de José Ramón Bauzá, amb duríssimes retallades en tots els serveis públics de les Illes Balears com amb la imposició del TIL. Tota la història d'aquesta llarga i intensa lluita "Per l'educació, contra el mal govern (2011-2015)" està recollida en el llibre que va editar l'STEI Intersindical i l'Escola de Formació i Mitjans Didàctics.

No hi ha cap dubte que Bauzá, un cop va haver canviat de bàndol dins el seu propi partit, encarnava el projecte més espanyolista del Partit Popular, i que la implantació-imposició del TIL era la plasmació d'aquest projecte ideològic de trencar la presència majoritària i consensuada del català dins el nostre siste-

ma educatiu. Pel que fa a la LOMCE, el mateix ministre Wert havia dit al Congrés que un dels objectius d'aquesta llei era "españolizar a los alumnos catalanes"... Està ben clar que el seu objectiu era atacar un dels consensos mínims pel que fa a la qüestió de la llengua fins a arribar a tombar el seu estatus de llengua vehicular i majoritària en els centres. Per altra banda, en l'àmbit de la Funció Pública i dels mitjans de comunicació públics, es posaven en marxa altres mesures en contra de la normalització lingüística del català a les Illes Balears.

Si a aquests fets hi afegim les retallades que patiren tots els serveis públics de les Illes Balears, no és estrany que la contestació i el descontent de la majoria de la població fos tan gran, i que suposàs una resposta contundent i unitària

de tota la comunitat educativa. Tot aquest malestar en contra del Partit Popular i de la seva gestió es va expressar, amb posterioritat, a les eleccions autonòmiques de l'any 2015, que varen suposar un daltabaix per al partit de Bauzá.

No podem obviar, dins aquest context de lluita de tota la comunitat educativa, l'aparició de l'Assemblea de Docents. Què en penses?

Després de dues jornades de vaga que es varen fer el mes de març de l'any 2012, els sindicats de la Junta de Personal Docent no Universitari vàrem convocar diferents assemblees de treballadors per tal de donar una resposta conjunta als atacs del Govern Bauzá. A mesura que s'anaven fent reunions d'aquestes assemblees, començam a veure que alguns dels assistents demanen l'autogestió, un fet que qüestionava la legitimitat de la representació democràtica de les treballadores i els treballadors de l'ensenyament.

Amb l'argument que parlaven en nom dels seus centres i que eren la veritable representació democràtica de les treballadores i els treballadors, amb els quals diuen mantenir un vincle molt més directa que els sindicats, s'imposa aquesta nova filosofia de representació assembleària, contraposada a la representació sindical de la Junta de Personal Docent no Universitari.

Tal com es recull en el preàmbul del llibre que he esmentat abans, signat per mi mateix, vull fer esment de "l'afany que en tot moment s'ha posat per part de l'STEI i de la seva gent en el manteniment de la unitat d'acció en contra de les malifetes del Govern Bauzá, amb una voluntat irrenunciable, de vegades poc valorada i agraïda, de servir en tot moment el consens, la unitat en la lluita, l'intent permanent i coratjós de mantenir l'acord per damunt de les discrepàncies". De de l'STEI sempre vàrem posar per damunt la unitat d'acció i la recerca del consens.

Què hem pogut aprendre de tot plegat? Què ens pot aportar a l'STEI?

Per una banda, hem d'incidir en la reafirmació ideològica dels nostres quadres sindicals i, al mateix temps, en la millora de les relacions amb els nostres

afluiats més actius en els centres de treball, amb els quals coincidim pel que fa al model de país i de societat. En un context en què la lluita ideològica és més complexa i està molt més contaminada, amb una gran confusió entre el que és un discurs de dretes i d'un esquerres, cal que els nostres permanents sindicals estiguin molt ben formats i siguin capaços de contrarestar l'afebliment que es dona pel que fa, per exemple, a la pèrdua de les senyes d'identitat de la classe treballadora.

Necessitam, per tant, enfortir el nostre projecte sindical i, alhora, el nostre projecte ideològic; que ha d'anar més enllà de la millora de les condicions laborals de les treballadores i els treballadors. Hem de ser capaços de transmetre la nostra voluntat de construir una alternativa al capitalisme neoliberal dels darrers temps, en la necessitat de construir un nou model econòmic i social.

Hem d'aprofitar les noves oportunitats que ens ofereixen les xarxes socials, però sense descuidar mai el contacte personal amb els afiliats i els treballadors dels centres de treball. Davant la cultura de la demagògia, hem de respondre des de la cultura de la responsabilitat; amb capacitat d'autocrítica i oberts a allò que les nostres bases ens vulguin fer arribar.

Tants anys de lluita en el món sindical, què t'han aportat? Què en destacaries?

Per damunt de tot que he après molt, entre moltes qüestions el fet de saber distingir allò que és important del que és conjuntural, per exemple. També estic molt satisfet de veure que el model sindical de l'STEI s'ha consolidat i s'ha obert des de fa anys a l'àmbit intersindical, amb les aportacions i la tasca valuosíssima de companys com Pere Polo, Neus Santaner o Sebastià Serra.

Gràcies a ells i a l'empenta de molta altra gent hem aconseguit fites tan importants per a l'STEI com haver dotat el sindicat de ser una eina amb la qual les treballadores i els treballadors puguin conjugar un projecte sindical i, alhora, un projecte de país; o la gran empenta i projecció, avui reconeguda internacionalment, que Pere Polo va donar al nostre sindicat en l'àmbit de la cooperació i la solidaritat entre els pobles d'arreu del món. També estic molt orgullós del

fet que l'STEI ha mantingut, sempre, la seva autonomia sindical, al marge dels partits polítics, grups de pressió o del món empresarial.

Quin creus que és el paper que els correspon als sindicats en el segle XXI? Com hauria de ser l'STEI Intersindical dels propers anys?

Dins una societat de classes, els sindicats són necessaris. Encara que no tenim totes les eines en les nostres mans, sense sindicalisme no hi ha transformació social. En una època en què els poders econòmics i alguns agents del poder polític volen liquidar la negociació col·lectiva i contribuir a la individualització de les relacions entre treballadores i treballadors i els empresaris, la precarització del mercat de treball i l'atomització de la classe obrera, els sindicats hem de ser un contrapoder i una eina col·lectiva de resistència contra el neoliberalisme imperant.

Davant una major complexitat de la classe treballadora ens cal trobar noves estratègies de feina i de lluita: per exemple, farà falta elaborar un nou llenguatge que sigui capaç d'engrescar i d'enganxar els nous perfils de treballadors del segle XXI. Haurem de fer una nova reestructuració del nostre

discurs, - amb més presència a les xarxes socials, per exemple -, adequat al paradigma de l'interlocutor.

Tot i que la tasca de gestió és important, a l'STEI no som una gestoria; ja que una gestió sense un projecte ideològic concret buidaria de contingut tota la nostra tasca. Per això, cal recordar a l'afiliació que "el primer garant dels teus drets és la teva lluita"; i també que durant els anys tan durs de la darrera crisi, tot i que no hem pogut evitar els danys, els hem limitat. Però cal dir que, fins i tot en aquests temps tan dolents per a la classe treballadora, el conjunt d'afiliats de l'STEI ha estat fidel al nostre projecte.

Quan es va produir el canvi de Govern autonòmic, aquest fet ens va permetre arribar a acords a l'àmbit de la Funció Pública i en el sector educatiu, per tal d'anar recuperant de manera progressiva els drets perduts; així com també la derogació de normes com la Llei de símbols i el TIL.

Moltes gràcies, Biel, pel temps que ens has dedicat i per l'enorme quantitat de temps que has dedicat, també, a la lluita sindical; i per la teva gran capacitat d'anàlisi de la nostra societat i del nostre entorn laboral, des d'una militància infatigable. ■